

UDENRIGSMINISTERIET

Grund- og nærhedsnotat

Enhed:
Europapolitisk kontor
(EUP)

Kommissionens forslag til ændring af forordningerne om:

- Den Europæiske Hav og Fiskerifond (EHFF)¹,
- Den Europæiske Fond for Regionaludvikling² (Regionalfonden),
- Den Europæiske Solidaritetsfond³ (Solidaritetsfonden), og
- fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om generelle bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond⁴ (CPR-forordningen)

Dato:
08-04-2020
Sagsnummer:
2020 - 622

KOM(2020) 113

KOM(2020) 114

Nyt notat

1. Resumé

Kommissionen har som en del af indsatsen for at afbøde konsekvenserne af COVID-19 foreslået en række ændringer til forordningerne for Den Europæiske Hav- og Fiskerifond (EHFF), Den Europæiske Regionaludviklingsfond (Regionalfonden), Solidaritetsfonden og den såkaldte CPR-forordning, der indeholder fælles bestemmelser for en række EU-fonde.

Regeringen er positiv over for de foreslåede ændringer, idet de potentielt kan hjælpe med at afbøde nogle af de økonomiske konsekvenser af COVID-19. Regeringen lægger vægt på, at ændringerne tilfører fleksibilitet og handlefrihed ift. at adressere konsekvenserne af COVID-19 med eksisterende fondsmidler.

2. Baggrund

Kommissionen fremlagde 13. marts 2020 et ændringsforslag til en række forordninger under samhørighedspolitikken og for forordningen for EHFF'en. Ændringsforslaget blev vedtaget d. 30. marts 2020. Forslagene har til formål at støtte initiativer, der kan afbøde de økonomiske konsekvenser af COVID-19 ved at gøre det muligt for de berørte fonde at støtte afbødende tiltag i en situation, hvor der er tale om en folkesundhedskrise.

¹ Forordning nr. 508/2014

² Forordning nr. 1301/2013

³ Forordning nr. 2012/2002

⁴ Forordning nr. 1303/2013

3. Formål og indhold

CPR-forordningen

For at kunne adressere COVID-19-krisens konsekvenser øges mulighederne for at ændre i de nationale indsatser uden Kommissionens godkendelse.

Det bliver muligt inden for Regionalfonden, Samhørighedsfonden og Den Europæiske Socialfond at flytte op til 8 pct. af midlerne fra en prioritet til en anden (inden for samme program) for derved bedre at kunne fokusere indsatserne der, hvor de kan gøre en forskel. En flytning af midler må dog ikke overstige 4 pct. af de samlede midler under programmet og skal godkendes i fondenes overvågningsudvalg (der består af en række interessenter som fagforeninger, regioner, kommuner, en vidensinstitution etc.). Udgifter til kriseresponskapaciteter relateret til COVID-19 gøres støtteberettiget med tilbagevirkende kraft (fra 1. februar 2020) for alle fondene. Det samme gøres udgifter til driftskapital (fx kassekredit) i små- og mellemstore virksomheder gennem finansielle instrumenter.

Kommissionen får desuden mulighed for at afvige fra de gældende regler om opkrævning af overskydende forskudsbetalinger i 2020. Det vil medføre, at midlerne fra fondene kan øges på kort sigt (idet der dog ikke er tale om nye midler) med henblik på at accelerere støtteberettigede investeringer relateret til COVID-19.

Den Europæiske Fond for Regionaludvikling

For at kunne adressere COVID-19 krisens konsekvenser lægges der op til at udvide anvendelsesområdet for Regionalfonden. Forslaget omfatter to ændringer til anvendelsesområdet:

- 1) Anvendelsesområdet for Regionalfonden udvides, så det bliver muligt at støtte driftskapital (fx kassekredit) i små- og mellemstore virksomheder.
- 2) Investeringsprioritet 1 ændres med henblik på at gøre det muligt at understøtte nødvendige investeringer for at styrke kriserespons kapaciteten i sundhedssektoren.

Den Europæiske Hav- og Fiskerifond

For at kunne støtte initiativer, der kan adressere COVID-19 krisens økonomiske konsekvenser lægges op til at EHFF kan støtte ordninger, der kan garantere indkomst hos fiskere og akvakulturopdrættere, som påvirkes af en folkesundhedskrise. Forslaget omfatter ændringer af to typer af foranstaltninger:

- 1) Gensidige fonde for ugunstige vejrforhold og miljøhændelser (artikel 35 i forordningen). Foranstaltningen giver mulighed for at støtte gensidige fonde, der allerede er etableret af fiskere til at yde økonomisk kompensation til de tilsluttede fiskere i tilfælde af miljøhændelser eller ugunstige vejrforhold. Foranstaltningen foreslås udvidet til også at omfatte folkesundhedskriser. Foranstaltningen er ikke omfattet af det nuværende danske hav- og fiskeriudviklingsprogram.

- 2) Akvakulturforsikring (artikel 57 i forordningen). Foranstaltningen kan, for at sikre akvakulturproducenters indkomst i tilfælde af naturkatastrofer, ugunstige vejrforhold, pludselige ændringer af vandkvaliteten samt sygdomme inden for akvakultur, bidrage til akvakulturforsikring. Foranstaltningen foreslås udvidet til også at omfatte folkesundhedskriser. Foranstaltningen er ikke omfattet af det nuværende danske hav- og fiskeriudviklingsprogram.

Den Europæiske Solidaritetsfond

For at kunne adressere COVID-19-krisens konsekvenser udvides anvendelsesområdet for Solidaritetsfonden til også at inkludere større folkesundhedskriser. Konkret foreslås det, at fonden kan søges, hvis den økonomiske byrde som følge af, at en medlemsland oplever en større folkesundhedskrise, er over 1,5 milliarder euro (2011-priser) eller mere end 0,3 pct. af BNI i det enkelte medlemsland. Ændringsforslaget indeholder også øgede krav til afrapportering for de medlemsstater, der modtager støtte fra fonden, der bl.a. fokuserer på erfaringsopsamling og forebyggende tiltag.

Med forslaget lægges der op til at kunne støtte tiltag, der sigter mod hurtigt at yde hjælp, herunder medicinsk, til befolkningen. Tiltag der sigter mod at beskytte befolkningen mod risikoen for at blive berørt af krisen, herunder forebyggelse, overvågning eller kontrol med spredning af sygdomme, bekæmpelse af alvorlige risici for folkesundheden eller afbødning af krisens indvirkning på folkesundheden vil også kunne støttes.

Samtidigt øges størrelsen på det forskud, der kan gives i forbindelse med ansøgninger til fonden, fra 10 pct. (dog maksimalt 30 mio. euro) til 25 pct. af det ansøgte beløb (dog maksimalt 100 millioner euro)⁵. Dette begrundes med, at evalueringen af fonden har vist, at forskuddene som oftest har været for små til at gøre en forskel.

Kommissionen angiver i forslaget, at den ønsker at øge budgetrammen for forskudsbetalinger fra Solidaritetsfonden fra 50 millioner euro til 100 millioner euro. Det bemærkes, at denne ændring ikke er afspejlet i dette forslag, men forventes at ville indgå i særskilte forhandlinger om EU's 2021-budget.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Der foreligger ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet.

5. Nærhedsprincippet

Da Kommissionens forslag vedrører fonde, der skal fungere på europæisk plan kan det kun behandles på EU-niveau. Forslaget er således i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Der eksisterer ikke gældende dansk ret for så vidt angår Solidaritetsfonden. Der forventes ikke ændringer af gældende dansk ret for så vidt angår de øvrige fonde.

⁵ I det nuværende regelsæt er denne grænse sat ved 30 millioner euro.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Statsfinansielle konsekvenser

Kommissionen oplyser, at forslaget vil muliggøre anvendelsen af ubrugt forfinansiering i størrelsesordenen 8 mia. euro. Det skønnes, at de midler enten ville have været annulleret eller faldet til betaling i efterfølgende år. Forslaget forventes derfor isoleret set at medføre et øget betalingsniveau, der medfører øgede statsfinansielle konsekvenser via EU's budget, svarende til den danske finansieringsandel på ca. 2 pct.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Eventuelle erhvervsøkonomiske konsekvenser vil afhænge af udmøntningen af tiltagene i Danmark.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

Sagen har været sendt i høring i fiskerierhvervet. Høringssvar blev oversendt til Folketingets Europaudvalg d. 24. marts 2020..

9. Forhandlingssituationen

Der var bred støtte til Kommissionens forslag ved første drøftelse i COREPER den 18. marts 2020. En række medlemsstater havde gerne set en yderligere forøgelse af fleksibiliteten i anvendelsen af midlerne i fondene, med henblik på bedst muligt at kunne afbøde krisen. I lyset af hensynet til at medlemslandene hurtigst muligt skal kunne planlægge og udmønte midlerne afstod alle medlemslande dog fra egentlige ændringsforslag med henblik på at muliggøre den hurtigst mulige vedtagelse af forslaget. Ændringsforslaget blev således vedtaget d. 30. marts 2020.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen er positiv over for de foreslåede ændringer, idet de potentielt kan hjælpe med at afbøde nogle af konsekvenserne af COVID-19. Det er vigtigt med en hurtig og fleksibel indsats fra europæisk side.

Regeringen er positiv over for ændringer, der tilfører yderligere fleksibilitet og handlefrihed ift. nationalt at kunne adressere konsekvenserne af COVID-19, inden for rammerne af fondenes anvendelsesområde, og finder generelt at der bør sikres mest mulig fleksibilitet i den nuværende ekstraordinære situation.

Regeringen er positiv over for, at der lægges op til at kunne omprioritere en andel af de eksisterende strukturfondsmidler til initiativer, der skal afbøde konsekvenserne af COVID-19.

I forlængelse af ovenstående støtter regeringen, at forudbetalinger fra Solidaritetsfonden kan udgøre op til 25 pct. (dog max 100 mio. euro) som led i at afbøde konsekvenser af folkesundhedskriser og inden for den eksisterende budgetteringspraksis.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen blev forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering d. 19. marts 2020.